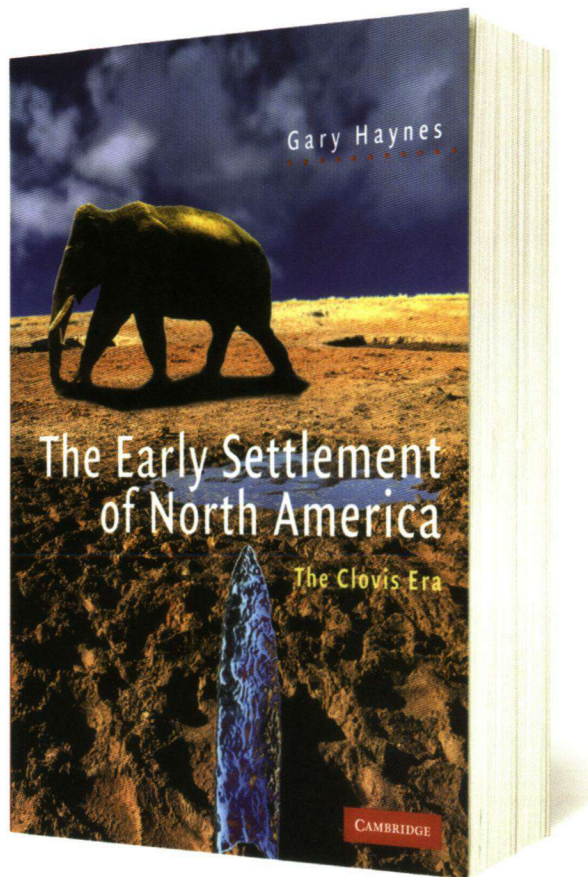

THE EARLY SETTLEMENT OF NORTH AMERICA: THE CLOVIS ERA

Gary Haynes

Cambridge University Press,

ISBN: 0 521 52463 6 (paperback)

ISBN: 0 521 81900 8 (hardcover)

345 pagina's

2002

Al wie zich bezighoudt met onderzoek naar de mammoet, zal ongetwijfeld het werk *Mammoths, Mastodons & Elephants in huis hebben*. Dit boek uit 1991 van de hand van Gary Haynes heeft discussie teweeggebracht en wordt veelvuldig geciteerd. Ruim tien jaar later verscheen met deze studie een waardige opvolger. Zij gaat over de snelle verspreiding van het Clovisvolk tijdens het Laat Pleistoceen, het vrijwel parallel plaatsvinden van het uitsterven van mammoet en mastodont in Noord Amerika en de in diezelfde periode optredende klimaatverandering. De cultuur is vernoemd naar de stad Clovis in de VS-staat New Mexico, waar bij de site Blackwater Draw de eerste pijlpunten ontdekt werden. Er bestaan verschillende scenario's voor wie die Clovis mensen geweest zijn. Waarschijnlijk hebben ze via de Beringstraat de Nieuwe Wereld bereikt en zich vervolgens verspreid over Noord Amerika.

Het gidsartefact is de tweezijdig bewerkte Clovis pijlpunt, functioneel mes of speerpunt genoemd. Werktuigen voor de bewerking van plantaardig materiaal, vissen en kleine dieren ontbreken. De sites bestaan uit een geringe accumulatie van cultureel

materiaal, soms met een haardplaats. Ze bevonden zich vaak bij een bron en soms bij een steengroeve. Grotere sites werden mogelijk verschillende keren bezocht, of waren ontmoetingsplaatsen van Clovis groepen. Ze trokken rond op zoek naar groot wild en grondstoffen zoals steen.

Markant is de vrijwel volkomen afwezigheid van kunstuiting. Mogelijk hangt dit samen met hun egalitaire samenlevingsstructuur. Grotschilderingen ontbreken. Toegeschreven mobiele kunstuitingen zijn vaak van dubieuze aard.

Volgens sommige onderzoekers bewerkte de Clovis mens mammoet- en mastodontbot voor de fabricage van werktuigen. Haynes komt met een meer plausibele verklaring, onderbouwd met argumenten aan de hand van door hem uitgevoerde actualiteitsstudies. Wel beschouwt hij hem als een mammoet- en mastodontjager. Ook daarvoor geeft hij argumenten.

Haynes geeft een boeiend beeld van de Clovis mens in relatie tot de mammoet en de mastodont. Zoals we van hem gewend zijn, formuleert hij voorzichtig en komt hij met een enorme hoeveelheid aan gegevens. Hoewel hij

stilstaat bij de chronologie en typologie van de pijlpunten, ontbreekt helaas een overzicht van het grondstofgebruik van de steensoorten. Deze worden terloops genoemd, maar in welke hoeveelheden ze ten opzichte van elkaar naar regio gebruikt werden blijft onduidelijk. Ook is het jammer dat het onderscheid naar de slurfdragers gegeven is op geslachtsniveau. Om welke mammoet- of mastodontsoort het gaat, blijft meestal onduidelijk. Mogelijk gaf het uitgevoerde bronnenonderzoek niet altijd uitsluitel. Deze kritiek valt in het niet bij de bewondering die ik heb voor zijn overzicht naar de huidige stand van zaken in het onderzoek. De hoeveelheid aan data vereist een aandachtig lezen voor het volgen van de hoofdlijnen. Bepaalde delen zijn tamelijk technisch en theoretisch van aard. Dit geldt bijvoorbeeld voor de inleiding met modelgebruik voor het verhaal van de komst en de verspreiding van de Clovis mens. Wie evenwel doorzet wordt rijkelijk beloond met een blik op deze nomade en jager. Ik kan me voorstellen dat misschien niet iedereen het eens is met het door Haynes geschetste scenario. Maar het wordt gestaafd met de huidige gegevens. En zoals hij zelf opmerkt is dat een momentopname in het lopende wetenschappelijke onderzoek.

AUTEUR
ARTHUR REININK